

Motion till riksdagen 2021/22:4063

av **Amanda Palmstierna och Emma Hult (båda MP)**

Rädda soffan och planeten

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram regleringar för att främja produkter med lång livslängd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram regleringar och utreda stimulanser för att främja kvalitativ reparation av klimat- och miljöbelastande produktkategorier och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka den omvända bevisbördan i reklamationsrätten från sex månader till två år och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Mänskligheten lever på en planet men vi konsumerar som om vi hade fyra. Ökat uttag av naturresurser står för hälften av klimatutsläppen och mer än nittio procent av världens vattenbrist och förlust av biologisk mångfald.

Stora klimatbelastande konsumtionskategorier är bilen, biffen, bostaden, börsen, blusen och ”övrigt”. I kategorin övrigt gömmer sig en snabbt ökande konsumtionsvara, möbler och heminredning. Andrahandsmarknaden ökar, men branschen domineras fortfarande av affärsmodeller som bygger på en linjär ekonomi. Enligt en rapport från Naturskyddsföreningen är det lika mycket klimatpåverkan och kilo naturresurser från en ny soffa som från sex begagnade soffor.

Med Miljöpartiet i regering har momsen för reparation av cyklar, skor, lädervaror, kläder och hushållslinne sänkts i ett första steg. I budgeten föreslås en ytterligare sänkning, och att det ska vara skattefritt för privatpersoner att hyra ut lösöre.

Det i januariöverenskommelsen aviserade hyberavdraget, det vill säga ett avdrag för att hyra, köpa begagnat eller reparera, visade sig alltför svårt att administrera. Hyberavdraget skulle bland annat omfatta möbler och andra miljöbelastande hushållsnära produktkategorier.

Länder som Frankrike, Österrike och USA ger inspiration om andra vägar framåt. Frankrike har en antiavfallslag med ett så kallat reparationsindex och en lag som förbjuder produkter som inte går att reparera. Ett inslag i den franska lagstiftningen är att landet ska börja arbeta med så kallade reparationsfonder. Beroende på om produkten lever upp till vissa kriterier betalar producenten en summa via sin producentansvarsorganisation. Medlen används sedan för att minska reparationskostnaderna hos certifierade reparatörer. Detta ska gälla per produktgrupp. Det är alltså en form av bonus malus som ska främja hållbara produkter.

Wien har ett reparationsnätverk med reparationscheckar, där medlemmar i nätverket måste uppfylla vissa krav, och checkarna bidrar till billigare reparationer med högre kvalitet. Flera delstater i USA har tagit fram ett lagförslag i syfte att reparera ett stort antal produktgrupper. Fokus är på att det ska vara lagligt med mjukvarureparationer, för att förlänga livstiden på elektroniska produkter.

Miljöpartiet anser att det behöver tas fram regleringar och starka incitament i producentledet för att designa produkter med lång livslängd och hög hållbarhet. En del är att stärka garantitiden i konsumentlagstiftningen genom att förlänga den omvända bevisbördan till två år, det vill säga att det ska vara upp till företaget och inte konsumenten att bevisa att produkten uppfyller kraven.

Det behöver också tas fram ytterligare regleringar och utredas stimulanser som främjar kvalitativa reparationer av klimat- och miljöbelastande produktkategorier. Ett självfinansierande system likt Frankrikes är intressant. Därtill bör det vara lagligt att tillverka reservdelar lokalt. Här behöver Sverige vara pådrivande vad gäller immaterialrätten inom EU.

Amanda Palmstierna (MP)

Emma Hult (MP)